

§ 36 Volontärfrågor

EVELINA JOHANSSON:

Ordförande! Jag tror att värdet av ideella medarbetare i en församling inte kan överskattas, eller åtminstone svårligen överskattas. Vi talar ju ofta om att vi går mot en framtid, då de stora avlönade personalstyrkorna som vi har haft de senaste åren kommer att vara ett minne blott. Det kommer att ligga på var och en att själv vårda sin församling.

Vad som däremot kan överskattas, tror jag, är värdet av konsekvensanalyser. Det är inte så länge sedan det klubbades en sådan och nu är det två till på förslag här och i ett betänkande i Ekonomi- och egendomsutskottet. Jag tror det är lätt när man ser problem att fråga sig vad man nu kan göra åt detta. Kan man inte riktigt göra något konkret, kan man få lust att göra det man faktiskt kan, till exempel klubba ett tillägg i kyrkoordningen eller en konsekvensanalys eller liknande. Jag tycker det är ganska uppenbart, att det inte hjälper församlingarna, inte egentligen de frivilliga heller, med fler tillägg i kyrkoordningen. Det som möjligen kyrkomötet kan göra är, att var och en går hem och tar på sig ett extra uppdrag i sin församling eller, om man har femton stycken redan, att man ber sin granne eller kusin att göra likadant. Det är nog den största insats som kyrkomötet kan göra i den här frågan.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

SVEN MILLTOFT:

Ordförande! Först vill jag yrka bifall till mina egna motioner 2016:11 och 2016:12. Sedan skulle jag vilja kommentera betänkandet något. Där står det bland annat, att vi inte skulle vara betjänta av något som kan uppfattas som påbud uppifrån. Jag kan försäkra er om, att mina motioner inte har den intentionen att ge påbud uppifrån. Jag skulle tvärtom vilja säga att det handlar om ett rop nedifrån, ett rop till och med underifrån, att göra volontärskapet synligt i kyrkoordningssammanhang, att faktiskt tydliggöra att det finns och att det är nödvändigt. Det tas alltför ofta för självklart, om det tas på allvar överhuvud taget. Det handlar de facto om kyrkosyn.

Då kan vän av ordning, vilket Organisationsutskottet självfallet är, inflika att vi har det allmänna prästadömet och dopet och att den grundläggande uppgiften därvidlag på ett sätt redan är definierad och hur den ska utföras. Då finns det en bestickande sak som man ändå måste betänka. Det är att frivilligarbete faktiskt i rådande kyrkoordning benämns vid ett tillfälle, *nota bene*. Det benämns en enda gång i den nuvarande kyrkoordningen och jag skulle vilja påstå, att det är symptomatiskt för den kyrkosyn som egentligen är en statskyrkosyn och där mycket av kyrkans organiserade verksamhet vad gäller den grundläggande uppgiften är förbisedd. Jag talar självfallet inte om den grundläggande uppgiftens utförande som varje döpt har att utföra. Den är ju så att säga självklar. Jag talar om den organiserade formen. Jag skulle vilja påstå att den är förbisedd i nuvarande kyrkoordning och det behöver ändras.

Sedan kan man tycka att jag är kaxig, när jag föreslår ändringar i dessa mycket elaborerade inledningstexter och bestämmelser. Jag har full respekt för dem som har skrivit dem. Man kan också ta sig för pannan för att vi ska ha ytterligare en konsekvensanalys med tanke på de problem som delvis barnkonsekvensanalysen ibland har medfört. Men icke desto mindre skulle jag vilja påstå, att vi behöver en konsekvensanalys också vad gäller volontärskapet. Vi behöver det av den anledningen som kyrkostyrelsen själv uttrycker vad gäller just barnkonsekvensanalysen. Om

det inte återfinns i kyrkoordningen riskerar det helt enkelt att negligeras, att glömmas bort eller tas för självklart.

Nu är jag inte orealistisk. Jag förstår att jag inte kommer att få igenom de här motionerna 2016:11 och 2016:12, men jag är ganska optimistisk, fylld av hopp, och därför litar jag på att framtiden kommer att ge mig rätt. Tack.

TOMAS JANSSON:

Ordförande, ledamöter! Jag yrkar bifall till utskottets förslag att avslå motionerna 2016:11 och 2016:12. Motionären tar upp en väldigt angelägen fråga, de ideellas engagemang, volontärerna i kyrkan. Här har vi en framtidsfråga att ta tag i. I Svenska kyrkan har vi under de senaste hundra åren levt ekonomiskt goda dagar och verksamhetsutveckling har vi kunnat lösa genom anställningar. Den vägen kommer vi inte riktigt att kunna gå framöver. Vi kommer att bli alltmer beroende av ideellt engagemang. Vi måste utveckla vår verksamhet via ideella krafter. Därför är det väldigt viktigt att motionären sätter ett finger på denna fråga. Detta är en avgörande fråga för vår kyrkas framtid. Vi har mycket att lära av andra kyrkor. Jag besökte Church of England för ett par år sedan och slogs av den fantastiska betydelsen som volontärerna spelade för en stor verksamhet, trots att det är en kyrka med avsevärt sämre ekonomi än vad vi har i Svenska kyrkan.

Dock tycker vi från utskottet att just de två metoder som motionären föreslår i motion 2016:11 respektive 2016:12 inte är rätt strategi. Det är bara där vi är oense med motionären. I motion 2016:11 föreslår motionären att det ska göras ett tillägg i den del i kyrkoordningens texter, som är de inledande texterna med teologiska resonemang. Kyrkorättsutskottet skriver i sitt yttrande att detta kräver beredning. Alla de texter som står där nu har kommit fram efter omfattande beredning, och det är inte möjligt att bara slänga in några meningar på det här sättet. Det finns alltså formella skäl till att vi inte riktigt kan göra den åtgärden. I Läronämndens yttrande framgår också att de tycker, att motionärens förslag skulle inskränka kyrkans uppdrag. Det visar bara på problematiken att man behöver vrida och vända på teologiska texter rejält, innan man hittar en formulering som är den som exakt fångar det man vill ha. Därför behöver vi avslå motion 2016:11.

Sedan gäller det motion 2016:12, Volontärkonsekvensanalys. Att analysera konsekvensen av beslut är viktigt och klokt i många sammanhang, men kanske inte att vi ska göra det till ett obligatorium att i hela vårt beslutsfattande göra volontärkonsekvensanalyser. Det finns en liten risk att gå den vägen. Vi har ju infört vår barnkonsekvensanalys och det är gott så, men ska vi lösa alla problem med att införa konsekvensanalyser? Ska vi ha äldrekonsekvensanalys, gudstjänstkonsekvensanalys, miljökonsekvensanalys, diakonikonsekvensanalys etcetera? Då förtar vi konsekvensanalysinstrumentet genom att vi överutnyttjar det. Många angelägna områden finns och alla behöver vi inte lösa just genom att göra beslutskonsekvensanalyser. Därför föreslår vi också avslag på motion 2016:12. Summa summarum blir att volontärskapet behöver utvecklas. Det är en utmaning för varje församling i Svenska kyrkan under den tid vi har framför oss. Vi vill dock avslå motion 2016:11 och 2016:12, eftersom vi tror att det är felaktiga metoder.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag att avslå motionerna 2016:11 och 2016:12.

SVEN MILLTOFT (REPLIK):

Jag kan självfallet på ett sätt förstå utskottets avvisande av mina motioner, inte minst på de grunder som du nu anför. Däremot förstod jag inte riktigt Läronämndens konklusion att det som jag föreslår skulle vara en inskränkning eller en begränsning av församlingens grundläggande uppgift, men det kanske för långt att dryfta just nu.

Däremot vill jag inskräpa vikten av att volontärskapet, så småningom i alla fall, synliggörs och tydliggörs i kyrkoordningen. Att det kan ske med en av mig hopnickrad formulering så snabbt hade jag kanske inte riktigt ens trott i mina mest naiva stunder. Jag förstår att det måste elaboreras. Men jag tror och jag är övertygad om, att det måste ske så småningom. Tack.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 77.